Türkiye Cumhuriyeti'nin Yönetim Yapısı

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- Devletin üç temel gücü vardır: **yasama** (kanun yapma), **yürütme** (kanunları uygulama ve kamu hizmetlerini yürütme) ve **yargı** (anlaşmazlıkları çözme, adaleti sağlama).
- **Kuvvetler birliği:** Üç gücün tek bir kişi ya da kurumda toplanmasıdır. Millî Mücadele yıllarında Büyük Millet Meclisi yasama ve yürütme yetkisini birlikte kullanmış, böylece olağanüstü şartlarda hızlı karar alınabilmiştir.
- **Kuvvetler ayrılığı:** Üç gücün farklı organlara verilmesidir. Güçler birbirini dengeler ve denetler; böylece gücün tek elde toplanması ve keyfî yönetim önlenir. Ülkemizde bugün kuvvetler ayrılığı ilkesi uygulanır.
- **Yasama** yetkisi Türk milleti adına **TBMM**'nindir ve devredilemez (Anayasa, madde 7). TBMM 600 milletvekilinden oluşur; seçimler beş yılda bir yapılır. **Yürütme** yetkisi **Cumhurbaşkanı**'na aittir (madde 8); Cumhurbaşkanı halk tarafından beş yıllığına seçilir.
- **Yargı** yetkisi Türk milleti adına **bağımsız ve tarafsız mahkemelerce** kullanılır (madde 9). Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi yüksek mahkemelerdir.
- 2017 anayasa değişikliğiyle kabul edilen **Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi** 9 Temmuz 2018'de yürürlüğe girmiştir. Bu sistemde Cumhurbaşkanı ve milletvekilleri aynı gün yapılan seçimlerle halk tarafından seçilir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Şemada soru işaretiyle (?) boş bırakılan yerlere uygun bilgileri yazınız.

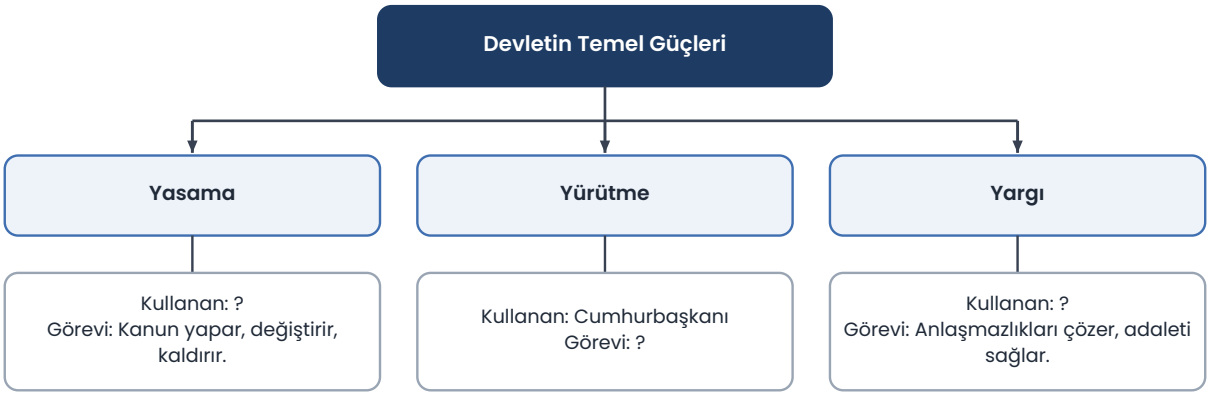

2 Ülkemizde kanun yapma, değiştirme ve kaldırma yetkisi aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Belediye meclisleri
B) Anayasa Mahkemesi
C) Valilikler
D) Türkiye Büyük Millet Meclisi

3 Aşağıdaki ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.

(…) Yargı yetkisi bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.
(…) Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.
(…) TBMM, yasama yetkisini başka bir kuruma devredebilir.
(…) Kuvvetler ayrılığında güçler farklı organlara verilir.

4 Aşağıdaki boşlukları uygun kavramlarla doldurunuz.

(kuvvetler birliği – kuvvetler ayrılığı – yargı – yasama)

a) Yasama, yürütme ve yargı yetkisinin tek bir kişi ya da kurumda toplanmasına ..... denir.
b) Mahkemelerin anlaşmazlıkları çözmesi ..... gücünün görevidir.
c) Güçlerin birbirini denetlediği sisteme ..... denir.
d) TBMM'nin bir kanun kabul etmesi ..... gücünün kullanılmasıdır.

5 Türkiye Büyük Millet Meclisi kaç milletvekilinden oluşur? Milletvekili seçimleri kaç yılda bir yapılır?

6 Aşağıdakilerden hangisi **yüksek mahkemelerden** biri **değildir**?

A) Anayasa Mahkemesi B) Cumhurbaşkanlığı Kabinesi C) Danıştay D) Yargıtay

7 Aşağıdaki görevleri ilgili oldukları güçle eşleştiriniz.

1) Yasama 2) Yürütme 3) Yargı

a) Bir hırsızlık davasında karar verilmesi
b) Yeni bir trafik kanununun kabul edilmesi
c) Kabul edilen kanunun uygulanması için polis ekiplerinin denetim yapması

8 Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi hangi yılda yürürlüğe girmiştir?

A) 1923 B) 1961 C) 2018 D) 1982

9 "Yargı yetkisi, Türk milleti adına ..... ve ..... mahkemelerce kullanılır." cümlesindeki boşlukları tamamlayınız.

10 Kuvvetler ayrılığı ilkesinin temel amacı nedir? Bir cümleyle yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Millî Mücadele yıllarında Büyük Millet Meclisi hem kanun yapmış hem de bu kanunları uygulamak için hükûmet üyelerini kendi içinden seçmiştir. Bu uygulamanın o dönem için en önemli **yararı** ne olmuştur?

A) Savaş şartlarında hızlı ve etkili kararlar alınabilmesi
B) Çok partili seçimlere geçilmesi
C) Yargının tamamen yürütmeye bağlanması
D) Kadınlara seçme hakkı verilmesi

12 Kuvvetler birliğinin barış zamanında uzun süre uygulanması hangi sakıncayı doğurabilir? Açıklayınız.

13 Tabloda kuvvetler birliği ve kuvvetler ayrılığı karşılaştırılmıştır. Boş hücreleri doldurunuz.

Özellik	Kuvvetler birliği	Kuvvetler ayrılığı
Güçler nerede toplanır?	Tek kişi ya da kurumda	
Güçler birbirini denetler mi?		Evet
Karar alma hızı		Daha yavaş ve dengeli

14 Aşağıdaki kartlarda üç öğrencinin açıklamaları verilmiştir. Hangi öğrencinin açıklaması **yanlıştır**? Doğrusunu yazınız.

Ayşe
Milletvekilleri halkın oyuyla seçilir ve kanunları yapar.

Burak
Mahkemeler, kararlarını Cumhurbaşkanının talimatına göre verir.

Cem
Cumhurbaşkanı yürütme yetkisini Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanır.

15 Aşağıdakilerden hangisi **yürütme** organının görevlerinden biridir?

A) Kamu hizmetlerini planlamak ve yürütmek
B) Kanunların Anayasaya uygunluğunu denetlemek
C) Davalarda karar vermek
D) Kanun teklifini kabul etmek

16 Bir kanunun Anayasaya aykırı olup olmadığını denetleyen yüksek mahkeme hangisidir? Bu denetimin demokrasi için önemi nedir?

17 "Ülkemizde yasama, yürütme ve yargı birbirinden ayrıdır; bu yüzden bu üç güç arasında hiçbir ilişki yoktur." Bu yargı doğru mudur? Açıklayınız.

18 Aşağıdaki haber başlıklarından hangisi **yasama** gücünün kullanılmasına örnektir?

A) "Mahkeme, dava hakkındaki kararını açıkladı"
B) "Valilik, kar nedeniyle okulların tatil edildiğini duyurdu"
C) "Yeni hayvan hakları kanunu Mecliste kabul edildi"
D) "Bakanlık yeni hastanenin açılışını yaptı"

19 Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sisteminde Cumhurbaşkanı ile milletvekillerinin nasıl ve ne kadar süre için seçildiğini yazınız.

20 Vatandaşların aşağıdaki durumların her birinde hangi organa (yasama, yürütme, yargı) başvurması uygundur?
a) Komşusuyla arasındaki tapu anlaşmazlığının çözülmesini istemek
b) Mahallesine yeni bir okul yapılması için ilgili bakanlığa dilekçe vermek
c) Bir konuda yeni bir kanun yapılması isteğini seçim bölgesindeki milletvekiline iletmek

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **Senaryo:** Hayali "Meltem Ülkesi"nde kral; kanunları kendisi yapmakta, bu kanunları kendi atadığı memurlara uygulatmakta ve kanuna uymayanları da kendi kurduğu mahkemelerde yargılatmaktadır. Mahkemeler kralın isteğine aykırı karar verememektedir.

Bu ülkedeki yönetim anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Kuvvetler birliği uygulanmaktadır.
B) Güçler birbirini denetleyebilmektedir.
C) Yargı bağımsız değildir.
D) Vatandaşların hakları keyfî kararlarla zarar görebilir.

22 21. sorudaki "Meltem Ülkesi"nde vatandaşların haklarını daha iyi koruyabilmek için yönetimde hangi değişiklikler yapılmalıdır? İki öneri yazınız.

23 **Metin:** Bir binanın sağlam durması için taşıyıcı kolonlarının dengeli dağılması gerekir. Kolonlardan biri diğerlerinin yükünü de taşımaya çalışırsa bina zamanla çatlar.

Bu benzetme devlet yönetimindeki hangi ilkeyi anlatmaktadır? Benzetmedeki "kolonlar" neyi temsil etmektedir?

24 Aşağıdaki durumlardan hangisi **yargı bağımsızlığına aykırıdır**?

A) Bir hâkimin, davayı kanunlara ve vicdani kanaatine göre sonuçlandırması
B) Vatandaşın, kararın bozulması için üst mahkemeye başvurması
C) Mahkeme kararlarının gerekçeli olarak açıklanması
D) Bir yöneticinin, sonuçlanmamış bir dava için hâkime nasıl karar vermesi gerektiğini bildirmesi

25 Aşağıdaki kartlarda bir sınıfın "okul kuralları" üzerine yaptığı çalışma verilmiştir.

Öğrenci meclisi	Okul idaresi	Onur kurulu
Sınıf temsilcileri toplanıp teneffüs saatleriyle ilgili yeni bir kural önerir ve oylayarak kabul eder.	Kabul edilen kuralın uygulanması için nöbetçi öğretmen ve nöbetçi öğrencileri görevlendirir.	Kurala uymadığı iddia edilen öğrencinin açıklamasını dinler ve tarafsız karar verir.

Bu çalışmadaki birimleri devletin yasama, yürütme ve yargı güçleriyle eşleştiriniz.

26 Anayasamızda yasama yetkisinin "devredilemez" olarak belirlenmesinin nedeni ne olabilir?

A) Milletvekili sayısını artırmak
B) Mahkemelerin kanun yapabilmesini sağlamak
C) Seçimlerin daha seyrek yapılmasını sağlamak
D) Kanun yapma yetkisinin halkın seçtiği temsilcilerde kalmasını sağlamak

27 Bir öğrenci şöyle diyor: "Seçimler beş yılda bir yapıldığına göre vatandaşın yönetimle ilişkisi seçimden seçime vardır." Bu görüşü, yasama-yürütme-yargı organlarına başvuru yollarını düşünerek değerlendiriniz.

28 Bir kanunun hazırlanıp uygulanmasına kadar geçen süreç karışık verilmiştir. Doğru sıraya koyunuz.
I. Kanun, Cumhurbaşkanı tarafından yayımlanır ve yürürlüğe girer.
II. Milletvekilleri kanun teklifini hazırlar.
III. Teklif TBMM Genel Kurulunda görüşülerek kabul edilir.
IV. Kanunla ilgili yürütme birimleri uygulamaya başlar.

29 Kuvvetler ayrılığı ilkesinin bir **avantajını** ve bir **dezavantajını** yazınız.

30 Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi **yanlıştır**?

A) Anayasa, madde 7 – Yasama yetkisi TBMM'nindir.
B) Kuvvetler birliği – Güçlerin farklı organlarda olmasıdır.
C) Anayasa, madde 9 – Yargı yetkisi bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.
D) Anayasa, madde 8 – Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**